

Ministerie van Financiën
Directoraat-Generaal voor Fiscale Zaken
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Briefnummer
11/10.965/K/Ha

Den Haag
25 mei 2011

Onderwerp
Internetconsultatie concept
wetsvoorstel openbaarheid
belastingrechtspraak

Telefoonnummer
070-3490419
E-mail
kamp@vno-ncw.nl

Geachte dames en heren,

VNO-NCW en MKB-Nederland maken graag gebruik van de geboden gelegenheid om te reageren op het concept wetsvoorstel Wijziging van de Algemene wet inzake rijksbelastingen in verband met de openbaarheid van belastingrechtspraak. Rechterlijke procedures over belastingaanslagen vinden thans plaats achter gesloten deuren. Het wetsvoorstel beoogt daarin wijziging te brengen en neemt openbaarheid van de zitting als uitgangspunt.

VNO-NCW en MKB-Nederland beoordelen het wetsvoorstel vanuit de invalshoek van de fiscale rechtsbescherming. Beide organisaties hechten grote waarde aan een goede rechtsbescherming van belastingplichtigen. Verbeteringen op dat gebied worden dan ook van harte gesteund. Zo hebben VNO-NCW en MKB-Nederland vanaf het begin steun gegeven aan het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede-Kamerleden Dezentjé Hamming en Groot tot verbetering van de rechtsbescherming bij controlehandelingen van de fiscus. Het is positief dat dit wetsvoorstel onlangs tot wet is verheven.

Het bestaande fiscale procesrecht kent als hoofdregel dat zittingen over belastingaanslagen achter gesloten deuren plaatsvinden. Het wijkt daarmee af van het bestuursrecht, dat openbaarheid van zittingen als uitgangspunt heeft. Redenen voor deze afwijking zijn de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de bescherming van bedrijfsgegevens.

Volgens het kabinet is openbaarheid van de zitting een waarborg voor behoorlijke rechtspraak. Het is een zwaarwegend algemeen belang dat hetgeen op een zitting aan de orde komt, kenbaar en controleerbaar is, aldus

de memorie van toelichting. De afweging tussen dit belang en het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en van bedrijfsgegevens van belastingplichtigen leidt het kabinet thans tot de conclusie dat het belang van de kenbaarheid en de controleerbaarheid van het onderzoek op de zitting in de regel moet prevaleren.

Vanzelfsprekend moet een behoorlijke fiscale rechtspraak worden gewaarborgd. Naar de mening van VNO-NCW en MKB-Nederland is daarvoor essentieel dat de beslissingen die door de fiscale rechter worden genomen, na anonimisering voor iedereen kenbaar en controleerbaar zijn. Die beslissingen worden thans, na een selectie door de rechterlijke macht, in groten getale gepubliceerd. Wel zou het volgens VNO-NCW en MKB-Nederland aanbeveling verdienen dat meer inzicht wordt geboden in de selectiecriteria die de rechterlijke macht hanteert, opdat voor iedereen duidelijk is dat van terughoudendheid in het publicatiebeleid geen sprake is.

Juist door de openbaarheid van de uitkomsten van de rechtspraak wordt een behoorlijke rechtspraak gewaarborgd. Openbaarheid van de zitting heeft op dat punt geen toegevoegde waarde. Wel kan openbaarheid een essentieel element van de rechtsbescherming aantasten: een onbelemmerde toegang tot de rechter. Ondernemers en burgers die een geschil met de Belastingdienst hebben, moeten een zakelijke afweging kunnen (blijven) maken of zij zich wel of niet tot de fiscale rechter zullen wenden. VNO-NCW en MKB-Nederland achten de kans reëel dat belastingplichtigen afzien van een rechterlijke procedure omdat hun naam, persoonlijke en/of bedrijfsgegevens tijdens de zitting aan de openbaarheid zullen worden prijsgegeven.

Kortom: enerzijds dient openbaarheid geen redelijk doel, anderzijds leidt die wel tot een aantasting van de rechtsbescherming. Er is dan ook alle reden om de bestaande wetgeving te handhaven, waarin beslotenheid van de zitting uitgangspunt is, maar de rechter wel kan bepalen dat de zitting openbaar is voor zover de belangen van partijen daardoor niet worden geschaad. Dit systeem biedt de rechter een ruime bevoegdheid om, waar het gaat om de wel of niet openbaarheid van de zitting, een beslissing te nemen waarin met alle relevante belangen rekening wordt gehouden.

Hoogachtend,

Dr. C. Oudshoorn
Directeur Beleid